Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 30. maja 2013*

„Člen 107(1) PDEU — Državne pomoči — Pojem ‚državna sredstva‘ — Pojem ‚možnost pripisovanja državi‘ — Medpanožne organizacije kmetijskega sektorja — Priznane organizacije — Skupni ukrepi, ki jih te organizacije določijo v interesu poklicev — Financiranje s prispevki, ki jih te organizacije prostovoljno uvedejo — Upravni akt, ki te prispevke določi kot obvezne za vse panožne organizacije zadevne kmetijske panoge“

V zadevi C-677/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Conseil d’État (Francija) z odločbo z dne 28. novembra 2011, ki je prispela na Sodišče 29. decembra 2011, v postopku

Doux Élevage SNC,

Coopérative agricole UKL-ARREE

proti

Ministère de l’Agriculture, de l’Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l’Aménagement du territoire,

Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF),

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik senata, A. Rosas, E. Juhász (poročevalec), D. Šváby in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. novembra 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Doux Élevage SNC P. Spinosi, M. Massart in D. Lechat, odvetniki,

— za Coopérative agricole UKL-ARREE P. Spinosi, odvetnik,

* Jezik postopka: francoščina.

— za Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF) H. Calvet, Y. Trifounovitch, C. Rexha in M. Louvet, odvetniki,

— za francosko vlado E. Belliard, G. de Bergues, J. Gstalter in J. Rossi, agenti,

— za Evropsko komisijo B. Stromsky in S. Thomas, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 31. januarja 2013

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 107(1) PDEU glede državnih pomoči in še zlasti pojma „državna sredstva“, ki ga vsebuje ta člen.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Doux Élevage SNC in kmetijsko zadrugo UKL-ARREE, ki delujeta na kmetijskem področju proizvodnje in reje puranov, na eni strani in pristojnimi nacionalnimi organi na drugi strani glede zakonitosti odločbe teh organov, ki so za vse organizacije te panoge določili obvezen sporazum, ki je bil sklenjen v reprezentativni medpanožni organizaciji in s katerim je bil uveden prispevek za financiranje skupnih ukrepov, ki jih določi ta organizacija.

Francosko pravo

3 Zakon št. 75-600 z dne 10. julija 1975 o kmetijski medpanožni organizaciji (JORF z dne 11. julija 1975, str. 7124) je uvedel medpanožno usklajevanje v tem sektorju, in sicer tako, da se različne poklicne organizacije, ki se skupno imenujejo „družine“ in so najbolj reprezentativne na kmetijskem področju, lahko združujejo v medpanožna združenja. Določbe tega zakona so bile kodificirane v zakonik o kmetijstvu in morskem ribištvu (v nadaljevanju: kmetijski zakonik), katerega upoštevne določbe so v različici, ki je veljala v času dejanskega stanja postopka v glavni stvari, navedene v nadaljevanju.

4 Člen L. 611-1 določa:

„Conseil supérieur d’orientation et de coordination de l’économie agricole et alimentaire, ki ga sestavljajo predstavniki zadevnih ministrstev, kmetijske proizvodnje, predelave in trženja kmetijskih proizvodov, panožnega združenja živilske obrti in trgovcev na drobno, potrošnikov in združenja, pooblaščena za varovanje okolja in varovanje kmetijskega premoženja, predstavniki reprezentativnih sindikatov oseb zaposlenih v kmetijski in prehranski panogi, sodeluje pri opredelitvi, uskladitvi, izvajanju in oceni organizacijske politike proizvodnje in organizacije trgov.

Pristojen je za vso kmetijsko, prehransko, kmetijsko-industrijsko in gozdarsko proizvodnjo.

[…]“

5 Člen L. 632-1 določa:

„I. Združenjem, ki jih na lastno pobudo ustanovijo najbolj reprezentativne panožne organizacije kmetijske proizvodnje, ki so lahko združenja predelave, trženja in distribucije, lahko pristojni upravni organ po posvetu s Conseil supérieur d’orientation et de coordination de l’économie agricole et

alimentaire prizna status medpanožne organizacije za določen proizvod ali za določeno skupino proizvodov na nacionalni ravni ali na ravni določenega proizvodnega območja, če se, zlasti s sklenitvijo medpanožnih sporazumov, nanašajo na:

— opredelitev in spodbujanje pogodbenih sporazumov med njihovimi člani;

— upravljanje trgov s predhodnim nadzorom, z boljšim prilagajanjem proizvodov količinskim in kakovostnim načrtom in z njihovo promocijo;

— krepitev varnosti hrane, zlasti s sledljivostjo proizvodov, v interesu uporabnikov in potrošnikov.

Medpanožne organizacije lahko sledijo tudi drugim ciljem, s katerimi skušajo zlasti:

— spodbuditi ohranitev in razvoj gospodarskega potenciala tega sektorja;

— spodbuditi razvoj neprehranskih namenov uporabe proizvodov;

— sodelovati pri mednarodnih razvojnih ukrepih;

[…]

II. Za proizvod ali skupino proizvodov se lahko prizna le ena medpanožna organizacija. Kadar se prizna nacionalna medpanožna organizacija, sestavljajo regionalne medpanožne organizacije odbore te nacionalne medpanožne organizacije in so v njej zastopane.

[…]“

6 Člen L. 632-2-I določa:

„Priznajo se lahko le medpanožne organizacije, katerih statuti določajo ustanovitev razsodišča za reševanje sporov, ki lahko nastanejo med medpanožnimi organizacijami članicami pri uporabi medpanožnih sporazumov […]

Priznane medpanožne organizacije se lahko zaprosijo za mnenje o usmeritvah in ukrepih panožnih politik, ki se nanašajo nanje.

Prispevajo k izvajanju nacionalnih gospodarskih politik in politik Skupnosti in imajo lahko prednost pri dodelitvi javnih pomoči.

Za dobro izvajanje svojih nalog lahko vključujejo reprezentativne organizacije potrošnikov in zaposlenih v podjetjih sektorja.

Conseil d’État z odredbo določi pogoje za priznanje in preklic priznanja medpanožnih organizacij.“

7 Z zakonom št. 2010-874 o posodobitvi kmetijstva in ribolova z dne 27. julija 2010 (JORF z dne 28. julija 2010, str. 13925), ki je bil sprejet kasneje, kot se odvija dejansko stanje v postopku v glavni stvari, je bil črtan tretji pododstavek člena L. 632-2-I.

8 Člen L. 632-2-II določa:

„Sporazumi, sklenjeni v okviru priznane medpanožne organizacije, ki se nanašajo na en proizvod […] in imajo namen prilagoditi ponudbo povpraševanju, ne smejo vsebovati omejitev konkurence […]

Te sporazume soglasno sprejmejo panožne organizacije, ki so članice medpanožne organizacije, v skladu z določbami člena L. 632-4, prvi pododstavek […]

Ti sporazumi se po njihovi sklenitvi in pred njihovim začetkom veljavnosti priglasijo kmetijskemu ministru, ministru, pristojnemu za gospodarstvo, in organu, ki je pristojen za varstvo konkurence. Razglas, v katerem je omenjena njihova sklenitev, se objavi v Uradnem glasilu za konkurenco, potrošništvo in preprečevanje goljufij.

[…]“

9 Člen L. 632-3 določa:

„Pristojni upravni organ lahko sporazume, sklenjene v okviru priznane medpanožne organizacije, za določen čas v celoti ali deloma razglasi za splošno veljavne, kadar se z njimi, prek tipskih pogodb, agrarnih sporazumov ter skupnih ukrepov ali ukrepov za dosego skupnega cilja v splošnem interesu in ki so v skladu s pravili splošne kmetijske politike, skuša zlasti spodbuditi:

1. Poznavanje ponudbe in povpraševanja;

2. Prilagoditev in ureditev ponudbe;

3. Izvajanje – pod nadzorom države – pravil o dajanju na trg, ceni in plačilnih pogojih. Ta določba ne velja za gozdne proizvode;

4. Kakovost proizvodov: sporazumi lahko v ta namen določijo zlasti pripravo in izvajanje pravil o kakovosti in pravil o določitvi pogojev prevoza in predstavitve, če je treba do stopnje maloprodaje proizvodov; za označbe porekla lahko ti sporazumi določijo zlasti izvajanje postopkov nadzora kvalitete;

5. Medpanožne odnose v zadevnem sektorju, zlasti uvedbo tehničnih pravil, programov uporabnega raziskovanja, poskusov in razvoja ter izvedbo investicij v okviru teh programov;

6. Informacije o panogah in proizvodih in njihovo promocijo na notranjih in zunanjih trgih;

7. Skupinske ukrepe za boj proti tveganju in nepredvidljivim položajem, ki so povezani s proizvodnjo, predelavo, trženjem in distribucijo kmetijskih in prehranskih proizvodov;

8. Boj proti škodljivim organizmom v smislu člena L. 251-3;

9. Razvoj neprehranskih namenov uporabe proizvodov;

10. Sodelovanje pri mednarodnih razvojnih ukrepih;

11. Razvoj pogodbenih razmerij med člani panog, ki so zastopane v medpanožni organizaciji, zlasti z umestitvijo tipskih klavzul glede dogovorov, načinov določitve cen, datumov dobave, trajanja pogodbe, načela najnižje cene, načinov spremembe prodajnih pogojev v primeru močnih nihanj tečajev na področju primarnih kmetijskih proizvodov, kot tudi načinov urejanja količin z namenom prilagoditve ponudbe in povpraševanja v tipske pogodbe.“

10 Na podlagi sprejetega zakona št. 2010-874 z dne 27. julija 2010, člen L. 632-3 sedaj določa:

„Pristojni upravni organ lahko sporazume, sklenjene v okviru priznane medpanožne organizacije, za določen čas v celoti ali deloma razglasi za splošno veljavne, kadar določajo ukrepe za dosego skupnega cilja v splošnem interesu in so v skladu s pravili Evropske unije.“

Preostanek besedila, ki ga je prej vseboval ta člen, je bil črtan.

11 Člen L. 632-4 določa:

„Razglasitev teh sporazumov za splošno veljavne je odvisna od soglasnega sprejetja njihovih določb s strani poklicev, ki so zastopani v medpanožni organizaciji. Vendar za sporazume, ki se nanašajo le na del poklicev, zastopanih v tej organizaciji, zadošča soglasje teh poklicev pod pogojem, da drugi poklici temu ne nasprotujejo.

[…]

Po razglasitvi sporazumov za splošno veljavne so tako določeni ukrepi na zadevnem proizvodnem območju zavezujoči za vse člane panožnih organizacij, ki tvorijo to medpanožno organizacijo.

Pristojni organ mora o zahtevi za razglasitev sporazumov za splošno veljavne odločiti v roku dveh mesecev po prejetju zahteve, ki jo vloži medpanožna organizacija. Če ob izteku tega roka ne sporoči svoje odločitve, se šteje, da je zahtevi ugodeno.

Odločbe o zavrnitvi razglasitve sporazumov za splošno veljavne morajo biti obrazložene.“

12 Člen L. 632-6 določa:

„Priznane medpanožne organizacije, navedene v členih L. 632-1 in L. 632-2, lahko od vseh članov organizacij, ki jih sestavljajo, poberejo prispevke na podlagi sporazumov, ki so bili po postopku, določenem v členih L. 632-3 in L. 632-4, razglašeni za splošno veljavne, in ki, ne glede na to, da so obvezni, ostajajo terjatve zasebnega prava.

[…]

Prispevki se poleg tega lahko poberejo v zvezi z uvoženimi proizvodi pod pogoji, ki so določeni z uredbo. Na zahtevo medpanožnih organizacij, ki so prejemnice prispevkov, se prispevki na njihove stroške poberejo na carini.

Ti prispevki ne izključujejo davkom podobnih dajatev.“

13 Člen L. 632-8-I določa:

„Priznane medpanožne organizacije pristojnim upravnim organom vsako leto poročajo o svoji dejavnosti in predložijo:

— finančna poročila;

— poročilo o dejavnosti in poročilo z občnega zbora;

— bilanco izvrševanja vsakega sporazuma, razglašenega za splošno veljavnega.

Pristojnim upravnim organom dajo vse dokumente, ki jih ti zahtevajo za izvajanje pristojnosti nadzora.“

14 Pristojni upravni organ je z odredbo z dne 24. junija 1976 (JORF z dne 26. avgusta 1976, str. 5143) Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF), neprofitno združenje zasebnega prava, potrdil kot medpanožno kmetijsko združenje na podlagi zakona št. 75-600. CIDEF združuje štiri panožne organizacije, in sicer organizacije: „proizvodnje“, „umetnega valjenja jajc in uvoza valilnih jajc ter matičnih celic“, „zakola in predelave“, in „krme“.

15 Člen 2 njegovega statuta določa, da ima CIDEF:

„naslednje cilje:

— združitev vseh panožnih iniciativ z namenom organizacije in regulacije trga za purana;

— uvedba v ta namen sistema statističnih podatkov, ki bo panožne organizacije stalno obveščal o staležu, zakolu, zalogi, zunanji trgovini, porabi gospodinjstev in skupin;

— regulacija proizvodnje in trga za purana z ukrepi, ki se nanašajo na ponudbo in ukrepi, ki se nanašajo na povpraševanje;

— pridobitev potrebnih finančnih sredstev;

— zahtevati potrditev standardov, ki jih vsaka panožna organizacija določi za proizvode, ki jih sama proizvaja in prodaja;

— določitev, da je za dobavo proizvodov in storitev med panožnimi organizacijami obvezna sklenitev pisne pogodbe. (Odbor ponudi vzorce osnutkov pogodb);

— biti posrednik med nacionalnimi organi in organi Skupnosti za vse probleme v zvezi s purani, ki so skupni družini panožnih organizacij;

— vzpostavitev, v okviru Evropske gospodarske skupnosti, najtesnejše uskladitve panožnih organizacij za purana iz partnerskih držav;

— sprejetje vseh smotrnih iniciativ za rešitev tehničnih in tehnoloških problemov in zlasti za izvedbo potrebnih poskusov;

— zagotovitev vsem ali delu panožne organizacije iz panogi proizvodnje perutnine, da imajo za vse izdelke dostop do storitev v splošnem interesu. Te storitve se zaupajo Odboru na podlagi pisnih dogovorov. Njihovo financiranje je predmet ločenega računovodstva in CIDEF ne more zanje določiti nikakršnega obveznega prispevka na podlagi člena L. 632-6 kmetijskega zakonika.“

Spor o glavni stvari, dejansko stanje in vprašanje za predhodno odločanje

16 CIDEF je z medpanožnim sporazumom z dne 18. oktobra 2007 uvedel medpanožni prispevek, ki so ga dolžni plačevati vsi člani panožnih organizacij, ki se združujejo v CIDEF. Ta sporazum je bil sklenjen za čas treh let. Z dodatkom k temu sporazumu, ki je bil sklenjen istega dne, je bila višina tega prispevka za leto 2008 določena na 14 EUR za vsakih 1000 puranjih mladičev. Z dvema odredbama, sprejetima 13. marca 2008 (JORF z dne 27. marca 2008, str. 5229, in z dne 1. aprila 2008, str. 5412), sta pristojni ministrstvi medpanožni sporazum razglasili na podlagi člena L. 632-3 kmetijskega zakonika, za splošno veljavnega za čas treh let, dodatek pa za splošno veljavnega za čas enega leta. Z novim dodatkom k zgoraj navedenemu medpanožnemu sporazumu, sklenjenim 5. novembra 2008, je CIDEF odločil, da za leto 2009 ne spreminja višine zneska medpanožnega prispevka. V skladu s členom L. 632-4, četrti pododstavek, kmetijskega zakonika je pristojni organ 29. avgusta 2009 molče potrdil splošno veljavnost tega dodatka, ta implicitna odločba pa je bila predmet razglasa pristojnega ministra, ki je bil objavljen 30. septembra 2009 (JORF z dne 30. septembra 2009, str. 15881).

17 Družba Doux Élevage SNC, hčerinska družba skupine Doux, ki je vodilna evropska proizvajalka perutnine, in kmetijska zadruga UKL-ARREE sta pri Conseil d'État zahtevali razglasitev ničnosti implicitne odločbe o splošni veljavnosti dodatka z dne 5. novembra 2008, ki je 29. avgusta 2009 postal splošno veljaven zaradi molka organa glede prošnje za razglasitev splošne veljavnosti tega dodatka ter

razglasa o javni objavi te odločbe. Navedli sta, da je medpanožni prispevek, ki je bil uveden z dodatkom z dne 5. novembra 2008 in je bil potem s to odločbo razglašen za splošno veljavnega in obveznega za vse panožne organizacije medpanožne organizacije, državna pomoč in da bi bilo treba to odločbo predhodno priglasiti Evropski komisiji v skladu s členom 108(3) PDEU.

18 Na podlagi sodbe z dne 15. julija 2004 v zadevi Pearle in drugi (C-345/02, ZOdl., str. I-7139) je nacionalno sodišče, ki odloča v sporu, v skladu z ustaljeno sodno prakso presodilo, da prispevki, ki jih uvedejo priznane medpanožne organizacije in se običajno imenujejo „obvezni prostovoljni prispevki“ (v nadaljevanju: OPP), ki so namenjeni financiranju skupnih ukrepov, ki jih določijo te organizacije in upravni akti, s katerimi so bili ti prispevki razglašeni za obvezne za vse panožne organizacije zadevne panoge, ne spadajo pod pojem državne pomoči.

19 Vendar je francoska vlada zaradi pravne varnosti, na podlagi pripomb računskega sodišča, Komisiji priglasila okvirni program dejavnosti, ki bi jih lahko opravljale medpanožne organizacije, in priložila deset sporazumov, ki so jih sklenile najpomembnejše medpanožne organizacije. Komisija je v odločbi Državna pomoč št. 561/2008 (C(2008) 7846 final) z dne 10. decembra 2008, sklicujoč se na zgoraj navedeno sodbo Pearle in drugi, menila, da zadevni ukrepi spadajo pod pojem državne pomoči. Vseeno je ugotovila, da financiranje teh ukrepov ne pomeni ovir za sistem skupne organizacije trga in da ti ukrepi ne morejo vplivati na trgovinske pogoje na način, ki bi bil v nasprotju s skupnim interesom, in iz tega sklepala, da se zanje lahko uporabi izjema iz člena 107(3)(c) PDEU. Komisija je podobno stališče sprejela v dveh poznejših odločbah. Zoper vse te odločbe so Francoska republika in nekatere zadevne medpanožne organizacije vložile tožbe za razglasitev ničnosti, ki so trenutno v postopku odločanja pri Splošnem sodišču.

20 Conseil d'État je najprej navedlo, da so štiri poklicne organizacije, ki so zastopane v medpanožni organizaciji, 18. oktobra 2007 soglasno sprejele medpanožni sporazum in da so prav tako soglasno sprejele odločitev, da medpanožni prispevek za leto 2009 ostane na nespremenjeni stopnji. Zatem je navedlo, da dodatek z dne 5. novembra 2008 taksativno našteva dejanja, ki se lahko financirajo iz medpanožnega prispevka, ki ga je CIDEF prejel za leto 2009, to so posebni ukrepi obveščanja za puranje meso, „ki se nanašajo na izboljšanje podobe in pospeševanje prodaje“, skupni ukrepi vzpodbujanja prodaje perutnine, ukrepi glede zunanjih odnosov, glede zastopanja pred francoskimi in evropskimi organi, glede sodelovanja v evropskem perutninskem združenju, glede izvedbe študij in združenj potrošnikov za merjenje stopnje kupovanja, glede ukrepov za podporo raziskovalnim ukrepom in zavarovanja kakovosti in ukrepov varovanja interesov sektorja.

21 Poleg tega Conseil d'État na eni strani zatrjuje, da ta dodatek ne omogoča financiranja intervencijskih ukrepov na trgu puranov in na drugi strani, da ukrepi obveščanja, ki so navedeni v tem dodatku, ne vsebujejo nikakršnega razlikovanja glede na poreklo blaga in da iz nobenega dela spisa ne izhaja, da je bil del prispevkov, pobranih v letu 2009, namenjen izključno ukrepom vzpodbujanja „francoskega purana“ v Franciji in v tujini.

22 Ob upoštevanju teh stališč in ugotovitev ter ob upoštevanju zgoraj predstavljenega stališča Komisije je Conseil d'État prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 107 [PDEU] v povezavi z [zgoraj navedeno] sodbo Pearle in drugi razlagati tako, da je odločba nacionalnega organa, s katero se s sporazumom, ki – tako kot s sporazumom, sklenjenim v okviru [CIDEF] – v okviru medpanožne organizacije, ki jo je priznal nacionalni organ, uvaja prispevek in ga tako določa kot obveznega, zato da bi se omogočilo izvajanje ukrepov obveščanja in promocije, delovanje na področju zunanjih odnosov, izvajanje ukrepov za zagotavljanje kakovosti, raziskave, izvajanje ukrepov za obrambo interesov sektorja ter naročila študij in potrošniških raziskav, ki se razširi na vse člane v panogi, glede na naravo zadevnih ukrepov, način njihovega financiranja in način njihovega izvajanja odločba, ki se nanaša na državne pomoči?“

Vprašanje za predhodno odločanje

23 Predložitveno sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali pomeni odločba nacionalnega organa, ki medpanožni sporazum, ki uvaja obvezni prispevek, ki bi omogočal izvajanje ukrepov obveščanja in promocije, delovanja na področju zunanjih odnosov, izvajanje ukrepov za zagotavljanje kakovosti, raziskave, izvajanje ukrepov za obrambo interesov sektorja, razglaša za splošno veljavnega za vse člane v kmetijski panogi, element državne pomoči.

24 Uvodoma je treba spomniti, da člen 107(1) PDEU določa, da je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.

25 Člen 107(1) PDEU pogojuje to nezdružljivost s preverjanjem štirih pogojev. Prvič, iti mora za intervencijo države ali za ukrep iz državnih sredstev. Drugič, ta intervencija mora biti taka, da lahko prizadene trgovino med državami članicami. Tretjič, njenemu upravičencu mora omogočati prednost. Četrtič, izkrivljati mora konkurenco ali groziti, da jo bo izkrivljala (zgoraj navedena sodba Pearle in drugi, točka 33 in navedena sodna praksa).

26 Glede prvega od teh pogojev iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da se za pomoči v smislu člena 107(1) PDEU štejejo samo ugodnosti, ki se dodelijo neposredno ali posredno iz državnih sredstev. Razlikovanje, vzpostavljeno v tej določbi, med „pomočjo, ki jo dodeli država“, in pomočjo „iz državnih sredstev“ namreč ne pomeni, da so vse prednosti, ki jih dodeli država, pomoč, ne glede na to, ali se financirajo iz državnih sredstev ali ne, ampak je njen namen le to, da se v ta pojem vključijo prednosti, ki jih država dodeli neposredno, in prednosti, ki se dodelijo prek javnega ali zasebnega subjekta, ki ga določi ali ustanovi ta država (sodba z dne 13. marca 2001 v zadevi PreussenElektra, C-379/98, ZOdl., str. I-2099, točka 58 in navedena sodna praksa). Prepoved iz člena 107(1) PDEU lahko načeloma zajema tudi pomoč, ki jo javni ali zasebni subjekt, ki ga je določila ali ustanovila država, dodeli za upravljanje pomoči (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Pearle in drugi, točka 34 in navedena sodna praksa).

27 Vendar morajo biti prednosti, da bi jih lahko opredelili kot pomoči, prvič, dodeljene neposredno ali posredno iz državnih sredstev in drugič, mogoče jih mora biti pripisati državi (zgoraj navedena sodba Pearle in drugi, točka 35 in navedena sodna praksa).

28 Treba je opozoriti, kot je spomnil generalni pravobranilec v točki 37 sklepnih predlogov, da je financiranje iz državnih sredstev bistven element pojma „državna pomoč“.

29 Glede tega je Sodišče v točkah 59 in 61 zgoraj navedene sodbe PreussenElektra že ugotovilo, da državna ureditev, ki z obveznostjo nakupa določenih proizvodov po minimalnih cenah, daje prednost določenim podjetjem in nalaga breme drugim podjetjem, ne povzroča posrednega ali neposrednega prenosa državnih sredstev v podjetja, ki proizvajajo te proizvode in da takšna obveznost tej ureditvi ne daje lastnosti državne pomoči.

30 V točki 36 zgoraj navedene sodbe Pearle in ostali je Sodišče pri obravnavanju bremen, ki jih poklicno združenje naloži svojim članom za financiranje oglaševalne akcije, prišlo do enakega zaključka, ker so bili stroški javnega subjekta za namen navedene akcije v celoti poravnani s prispevki podjetij, ki so uživala njene koristi, namen intervencije ni bil v ustvarjanju prednosti, ki bi bila dodaten strošek za državo ali za ta subjekt.

31 Sodišče je v točki 37 navedene sodbe tudi ugotovilo, da je pobudo za organizacijo in izvedbo oglaševalne akcije, ki je bila predmet postopka v glavni stvari, dalo zasebno združenje optikov, in ne javni subjekt, ki je služil le kot instrument za pobiranje in razdeljevanje sredstev, ki jih je za predhodno določen in popolnoma komercialen namen zbralo zadevno poklicno okolje, in ki v ničemer ne sodi v okvir politike, ki so jo določili javni organi.

32 Glede prispevkov v postopku v glavni stvari iz spisa, predloženega Sodišču, izhaja, da so jih plačevali zasebni gospodarski subjekti, člani ali nečlani zadevne medpanožne organizacije, ki pa opravljajo gospodarsko dejavnost na navedenih trgih. Ta instrument ne pomeni posrednega ali neposrednega prenosa državnih sredstev, saj sredstva, zbrana s plačilom teh prispevkov, tudi ne izvirajo iz državnega proračuna ali iz drugega javnega subjekta in država se jim, v kakršnikoli obliki že, bodisi davkom, taksam, prispevkom ali drugim dajatvam, ki jih je treba v skladu z nacionalno ureditvijo vplačevati v državni proračun, ne odpove. Ti prispevki vseskozi ohranjajo svoj zasebni značaj in medpanožne organizacije morajo v primeru neplačila uporabiti običajen civilni ali gospodarski sodni postopek in ne morejo uporabiti javnih prerogativ.

33 Zato ni dvoma, da so medpanožne organizacije združenja civilnega prava in niso del javne uprave.

34 Vendar iz sodne prakse Sodišča tudi izhaja, da ni potrebno v vsakem primeru dokazati obstoja prenosa državnih sredstev, da bi se prednost, dodeljena enemu ali več podjetjem, lahko razumela kot državna pomoč v smislu člena 107(1) PDEU (glej sodbo z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, C-482/99, Recueil, str. I-4397, točka 36 in navedena sodna praksa).

35 Sodišče je tako presodilo, da člen 107(1) PDEU pokriva vsa finančna sredstva, ki jih javni organi dejansko lahko uporabijo za pomoč podjetjem, ne glede na to, da so ta sredstva stalno ali nestalno v državni lasti. Zato, čeprav zneski, ki ustrezajo zadevnemu ukrepu, niso stalno v lasti državne blagajne, dejstvo, da ostajajo stalno pod javnim nadzorom in torej na voljo pristojnim nacionalnim organom, zadostuje, da se jih opredeli kot državna sredstva (glej zgoraj navedeno sodbo Francija proti Komisiji, točka 37 in navedena sodna praksa).

36 Vendar v postopku v glavni stvari niso izpolnjeni pogoji, ki jih je Sodišče določilo v točki 37 zgoraj navedene sodbe Francija proti Komisiji. Gotovo je, da nacionalni organi ne morejo učinkovito uporabiti sredstev, ki izvirajo iz prispevkov, ki so sporni v postopku v glavni stvari, za podporo določenih podjetij. Zadevna medpanožna organizacija je tista, ki odloča o porabi teh sredstev, ki so v celoti namenjena ciljem, ki jih določi sama. Ta sredstva prav tako niso stalno pod javnim nadzorom in niso na voljo državnim organom.

37 Morebitni vpliv, ki ga ima lahko država članica na delovanje medpanožne organizacije z odločitvijo o priznanju splošne veljavnosti medpanožnega sporazuma za vse člane organizacij v neki panogi, ni takšen, da bi spremenil ugotovitve iz točke 36 te sodbe.

38 Iz spisa, predloženega Sodišču, namreč izhaja, da zadevna ureditev v postopku v glavni stvari pristojnega organa ne pooblašča za vodenje in nadziranje upravljanja sredstev. Poleg tega, kot je generalni pravobranilec opozoril v točki 71 sklepnih predlogov, iz sodne prakse pristojnih nacionalnih sodišč izhaja, da določbe kmetijskega zakonika o razglasitvi splošne veljavnosti sporazuma o uvedbi prispevkov v okviru medpanožne organizacije javnih organov ne pooblaščajo, da v zvezi s OPP opravijo dodaten nadzor poleg nadzora pravilnosti in skladnosti z zakonom.

39 Kar zadeva navedeni nadzor je treba navesti, da člen L. 632-3 kmetijskega zakonika ne dopušča, da bi bila razglasitev sporazuma za splošno veljavnega odvisna od zasledovanja konkretnih političnih ciljev, ki bi jih določili in opredelili javni organi, ker ta člen neizčrpno določa zelo splošne in različne cilje, ki jih mora zasledovati medpanožni sporazum, da bi ga pristojni upravni organ lahko razglasil za splošno veljavnega. Te ugotovitve ne omaja obveznost iz člena L. 632-8-I tega zakonika glede naknadnega obveščanja teh organov o uporabi OPP.

40 Poleg tega v spisu, ki je predložen Sodišču, ni podatkov, ki bi omogočali sklepanje, da pobuda za naložitev OPP ni prišla iz same medpanožne organizacije, pač pa iz javnih organov. Treba je poudariti, kot je generalni pravobranilec opozoril v točki 90 sklepnih predlogov, da so javni organi dejavni le kot „instrument“ za to, da se prispevki, ki so jih uvedle medpanožne organizacije za dosego ciljev, ki so jih same določile, razglasijo za obvezne.

41 Niti pristojnost države za priznanje medpanožne organizacije v skladu s členom L. 632-1 kmetijskega zakonika niti njena pristojnost, da splošno veljavnost medpanožnega sporazuma v skladu s členoma L. 632-3 in L. 632-4 tega zakonika razširi na vse člane v določeni panogi, ne omogočata ugotovitve, da je mogoče ukrepe, ki jih izvaja medpanožna organizacija, pripisati državi.

42 Nazadnje Komisija zatrjuje, da so ukrepi medpanožnih organizacij deloma financirani iz javnih sredstev in da, ob upoštevanju neobstoja ločenega računovodstva javnih in zasebnih sredstev, vsa sredstva teh organizacij pomenijo „državna sredstva“.

43 V zvezi s tem je treba navesti, da se vprašanje za predhodno odločanje nanaša le na prispevke, ki so bili zbrani v okviru medpanožne organizacije, in ne na morebitna druga sredstva, ki izvirajo iz javnega proračuna.

44 Poleg tega, kot je državni pravobranilec poudaril v točki 57 sklepnih predlogov, zasebna sredstva, ki jih uporabijo medpanožne organizacije, ne postanejo „javna sredstva“ zgolj zato, ker se uporabljajo skupaj z zneski, ki morda izvirajo iz javnega proračuna.

45 Na podlagi predhodno navedenega je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 107(1) PDEU razlagati tako, da odločba, s katero je nacionalni organ na vse panožne organizacije določene kmetijske panoge razširil splošno veljavnost sporazuma, ki – tako kot medpanožni sporazum iz postopka v glavni stvari – uvaja prispevek v okviru medpanožne organizacije, ki jo je nacionalni organ priznal, in mu daje obvezni značaj, da se izvedejo ukrepi obveščanja in promocije, delovanje na področju zunanjih odnosov, izvajanje ukrepov za zagotavljanje kakovosti, raziskave, izvajanje ukrepov za obrambo interesov zadevnega sektorja, ne pomeni elementa državne pomoči.

Stroški

46 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 107(1) PDEU je treba razlagati tako, da odločba, s katero je nacionalni organ na vse panožne organizacije določene kmetijske panoge razširil splošno veljavnost sporazuma, ki – tako kot medpanožni sporazum iz postopka v glavni stvari - uvaja prispevek v okviru medpanožne organizacije, ki jo je nacionalni organ priznal, in mu daje obvezni značaj, da se izvedejo ukrepi obveščanja in promocije, delovanje na področju zunanjih odnosov, izvajanje ukrepov za zagotavljanje kakovosti, raziskave, izvajanje ukrepov za obrambo interesov zadevnega sektorja, ne pomeni elementa državne pomoči.

Podpisi